

80%-versie

Kernagenda

2027-2031

Fysiek domein

www.regio-hartvanbrabant.nl

**Regio Hart
van Brabant**

SAMENWERKENDE GEMEENTEN

Kernagenda – hoofdstuk Fysiek domein

De opgaven in de fysieke leefomgeving zijn groot en stapelen zich verder op. In een context van schaarse ruimte komen vraagstukken samen rondom woningbouw en verstedelijking, mobiliteit en infrastructuur, economie, de kwaliteit van de natuur, de transitie van de landbouw, klimaatadaptatie en de verduurzaming van de energievoorziening (energietransitie). Deze opgaven vragen allemaal om ruimte: in de fysieke leefomgeving, binnen de stikstofregels en op het elektriciteitsnet. Netcongestie heeft in de volle breedte impact op de opgaven. De opgaven beperken zich niet tot gemeentegrenzen of tot het schaalniveau van Hart van Brabant en vragen om een hoge mate van onderlinge samenhang en afstemming tussen overheden en maatschappelijke partners.

Het Rijk en de provincie beschouwen stedelijke regio's als het schaalniveau waar deze maatschappelijke en ruimtelijke opgaven samenkomen en als het passende niveau om inhoudelijke en financiële afspraken te maken. Vanuit hun rol in wetgeving en kaderstelling – waaronder nationale doelen voor woningbouw, mobiliteit, klimaat en natuur, de Omgevingswet en provinciale omgevingsvisies en -verordeningen – sturen zij op de gewenste en noodzakelijke schaal van samenwerking (onder andere via ontwerp nota Ruimte, Woondeals, Meerjarige Multimodale Mobiliteitspakketten, NOVEX beleid). Het schaalniveau van de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) is het passende niveau voor het agenderen en oplossen van strategische vraagstukken in het ruimtelijk-economisch domein. Het vervolgens meer tactisch vertalen/integraal programmeren en de uitvoering, liggen meer op het niveau van betreffende gelegenheidscoalities van gemeenten, en lokaal. De inhoud staat daarbij voorop en per opgave/vraagstuk kan bepaald worden (of door externe factoren bepaald worden) welk schaalniveau passend is.

Voor de samenwerkende gemeenten in Regio Hart van Brabant is de SRBT daarmee het meest relevante geografische schaalniveau voor de fysieke leefomgeving. Vrijwel alle strategisch ruimtelijk relevante opgaven worden inmiddels besproken op overlegtafels van de SRBT, of bewegen in die richting. In dat licht zijn de vakpoho's mobiliteit en wonen op Hart van Brabantniveau opgeheven. De SRBT samenwerking van 19 gemeenten, vier waterschappen en de provincie is inhoudelijk al heel ver gevorderd en ontwikkelt zich stap voor stap verder. Deze doorontwikkeling verloopt langs drie samenhangende lijnen: de **inhoudelijke koers**, zoals vastgelegd in de Ontwikkelstrategie SRBT (2023) en de Uitvoeringsagenda (2025); de verduidelijking van **rollen en tafels** via de samenwerkingsafspraken (2025); en de verdere doordenking van wat mogelijk nodig is op het vlak van formele **sturing/verantwoording**. Vanuit de huidige lichte netwerksamenwerking op het SRBT schaalniveau groeit de behoefte aan een passende structuur, met expliciete aandacht voor democratische legitimiteit, politieke sturing en controle door colleges en gemeenteraden. Dit vraagt in de komende bestuursperiode om nader onderzoek en koersbepaling. Daarmee ligt het voor de hand dat ook wordt onderzocht wat de positie van het fysieke domein binnen regio Hart van Brabant gaat zijn. In de tussentijd gebruiken we de formele structuren, financiën en tafels van Regio Hart van Brabant zoveel mogelijk ter ondersteuning van het inhoudelijke werk op het schaalniveau SRBT.

Als één van de 30 Regionale Energiestrategieregio's (RES) en één van de 45 werkregio's van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), werken we op Hart van Brabant schaalniveau komende tijd verder aan de uitvoering van het REKS programma (regionale energie-en klimaatstrategie). Op het schaalniveau van de SRBT wordt vanuit een integrale strategische benadering de koppeling gelegd tussen energietransitie opgaven en ruimtelijk economische opgaven, teneinde samenhang te realiseren tussen ruimtelijke ontwikkelingen en de ontwikkeling van decentrale energiesystemen.

Op SRBT schaalniveau wordt als woningbouwregio, aan de Woontafel SRBT, uitvoering gegeven aan de met het Rijk en provincie gesloten Woondeal SRBT. Hierin zijn afspraken vastgelegd over de bouwopgave (nieuwbouw productie), versnellen van de woningbouw, de betaalbaarheid van woningen, aandachtsgroepen, herstructurering/ transformatie en verduurzaming en tot slot de samenwerking, monitoring en sturing op de afspraken.

Binnen de woningbouwregio bevinden zich voorsnog de 2 woningmarktregio's Hart van Brabant en De Baronie. Daar vindt de woonruimteverdeling naar aandachtsgroepen plaats. Op Hart van Brabant schaalniveau werken we vanuit het fysiek en het sociaal domein, in het combi poho Sociaal -Wonen, samen aan deze kwalitatieve opgaven, dit in wisselwerking met het schaalniveau SRBT. Met de Wet versterking regie volkshuisvesting worden overheden verplicht om de verbinding tussen wonen, zorg en ondersteuning wettelijk vast te leggen.

Voor het landelijk gebied wordt op SRBT schaalniveau gewerkt aan een wenkend toekomstperspectief dat richting geeft aan toekomstige integrale ruimtelijke keuzes en beleidsbeslissingen. Vanuit de belangen van natuur en landschap dragen we daaraan bij. De opgave natuurrealisatie beweegt zich mee van Hart van Brabant-richting het SRBT schaalniveau.

Onderstaande tabel bevat de gezamenlijke opgaven en activiteiten van de samenwerkende gemeenten op Hart van Brabant schaalniveau.

Wanneer zich gedurende de looptijd van de kernagenda vraagstukken of opgaven voordoen die mogelijk vragen om regionale samenwerking, is het essentieel om gezamenlijk de gedeelde opgave, de te bereiken doelen en activiteiten, en de beschikbaarheid van capaciteit en middelen vast te stellen.

Opgave	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
FD1. Energietransitie en klimaatadaptatie	We willen in 2030 de CO2-uitstoot met 49% verminderd hebben en in 2050 energieneutraal zijn. Dit doen we o.a. door het	1.1 We zetten de samenwerking in het kader het REKS programma Hart van Brabant voort. Als energieregio leggen we sterkere nadruk op het ontwikkelen van decentrale energiesystemen en het tegengaan van knelpunten op het gebied van netcongestie. We werken mee aan de crisisaanpak en

Opgave	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	huidige energieverbruik met 20% terug te brengen en op duurzame wijze energie op te wekken (1 TWh volgens REKS 1.0). In 2050 willen we onze regio klimaatbestendig en waterrobuust hebben ingericht.	de Brabantse aanpak netcongestie. Daarnaast willen we versnellen met projecten op het gebied van klimaatadaptatie. 1.2 We monitoren jaarlijks de voortgang van de regionale energietransitie en klimaatadaptatie en stellen beleid en uitvoering zo nodig bij via het (twee) jaarlijks op te stellen Plan van Aanpak REKS, het programmaplan NPLW (nationaal programma lokale warmte), en de regionale Klimaatagenda. Aan het Rijk rapporteren we via de tweejaarlijkse voortgangsrapportage (2027 en 2029). 1.3 We verkennen de noodzaak van het opstellen van een REKS 2.0, welke gaat over de periode na 2030 en waar een grotere vraag naar energie verwacht wordt. Daarin zijn nieuwe afspraken te maken over duurzame opwek en versterking en zo nodig versnelling, van decentrale energiesystemen en projecten op het terrein van warmtetransitie en klimaatadaptatie. 1.4 Indien de pilot Center of Expertise Energietransitie structureel wordt, zetten we de samenwerking met het Center voort. Daarmee worden voor de regiogemeenten deskundigen beschikbaar gesteld op het gebied van de energietransitie. 1.5 We lobbyen voor voldoende structurele financiering voor de samenwerkende gemeenten om zowel langs de lijn van de regionale - als lokale opgaven, versnelling te kunnen aanbrengen in de energietransitie en klimaatadaptatie. 1.6 In de intensievere samenwerking op SRBT schaalniveau (o.a. met de RES West-Brabant) zetten we strategisch en integraal in op voldoende duurzame energie voor de ruimtelijk economische ontwikkelingen, in combinatie met voldoende ruimte voor de decentrale energiesystemen (input voor eventuele RES 2.0).

Opgave	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
		Waarbij we anderzijds ook kijken hoe we de ruimtelijk economische ontwikkelingen (zoals ruimte voor woningbouw, bedrijventerreinen, natuur, defensie) aan kunnen laten sluiten op het energiesysteem/energiemogelijkheden.
FD2.Wonen, zorg en welzijn <i>In samenhang met de opgave SD1. 'Wonen, zorg en welzijn', in het sociaal domein</i>	Dat iedereen zo zelfstandig mogelijk kan wonen, in een omgeving die zo goed mogelijk past bij de voorkeur, rekening houdend met de mogelijkheden die de woningmarkt biedt. Daartoe hebben we voldoende passende woningen nodig. Op de juiste plek, met de juiste zorg en ondersteuning en met mogelijkheden om te participeren in de samenleving. Waarbij steden, dorpen en algemene voorzieningen goed bereikbaar en toegankelijk zijn. Dit streven we na voor	1.1 Samenwerking over de woningbouwopgave vindt plaats op het schaalniveau van de SRBT aan de SRBT Woontafel, en integraal beschouwd aan de bestuurlijke integratietafel (BIT) SRBT. We maken zowel kwantitatieve als kwalitatieve afspraken over de bouwopgave per gemeente voor de periode 2027 t/m 2036, we monitoren de voortgang en versnellen waar nodig. We stemmen onze volkshuisvestelijke programma's af. 1.2 Samen met zorg en welzijnspartners geven we in lijn met de Woondeal, op het niveau van Hart van Brabant (combi poho Sociaal – Wonen) uitvoering aan de projecten en programma's die voortkomen uit de regionale woonzorgvisie waaronder de fair share bij de huisvesting van aandachtsgroepen. De regionaal afgestemde regels voor voorrang en woonruimteverdeling krijgen een plek in de lokale huisvestingsverordeningen.

Opgave	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	al onze inwoners en daarnaast hebben we specifieke aandacht voor bepaalde aandachtsgroepen.	
FD3. Benutten bestaande bedrijventerreinen en programmering nieuwe terreinen. <i>In samenhang met de opgave ED1. 'kwalitatieve groei binnen beperkte ruimte', in het economisch domein</i>	Zorgvuldig en optimaal ruimte gebruik van (bestaande) bedrijventerreinen.	1.1 in het kader van het regionaal afsprakenkader bedrijventerreinen Hart van Brabant 2025-2030, in het poho Fysiek regionaal afstemmen van: - Tot ontwikkeling te brengen zachte planlocaties. Met aandacht voor ruimtelijke inpassing, segmentering en kwalitatieve uitwerking. - Nieuwe transformatieplannen van bedrijventerreinen (voor zover niet opgenomen in bijlage 3 van het afsprakenkader) vóór deze onherroepelijk worden vastgesteld. - Het 'verschuiven' van planvoorraden tussen bedrijventerreinen in de regio, zolang het totale planaanbod in de regio per werkmilieu gelijk blijft. - Eventuele tussentijdse aanpassing danwel, in elk geval vóór eind 2030, te actualiseren afsprakenkader. 1.2 In het poho Fysiek jaarlijks de stand van zaken van de uitvoering van het afsprakenkader te monitoren en te bespreken.
FD4. Natuurrealisatie	Bijdragen aan het integraal ruimtelijk toekomstperspectief voor het landelijk gebied op schaalniveau van de SRBT,	Er is een beweging gaande waarbij het onderwerp natuurrealisatie zich niet alleen beperkt tot het realiseren van natuurgebieden. Natuurrealisatie beweegt zich ook richting de schil om een natuurgebied, groen/blauwe dooradering van het landelijk gebied en verbindingen met steden en dorpen. De eindbalans van het Natuurbod (najaar 2026) zal vanuit die ontwikkeling een voorstel doen voor mogelijke regionale activiteiten op dat vlak. Daarnaast zetten we er op in om als regio HvB vanuit de belangen voor natuur en landschap een bijdrage te leveren aan de SRBT bestuursopdracht

Opgave	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	waar natuurrealisatie onderdeel van uit maakt.	landelijk gebied, zodat het onderwerp natuurrealisatie met al zijn aspecten daarin voldoende aan bod komt. Afhankelijk van de verdere uitwerking kan dit leiden tot meer activiteiten op SRBT schaalniveau voor het onderwerp landelijk gebied, inclusief natuurrealisatie.
FD5. Versterken samenwerking SRBT	Op het schaalniveau SRBT werken aan strategische opgaven in het ruimtelijk economisch domein (vanuit lokale bestuursakkoorden en beleidsambities landelijk en provinciaal).	1.1 In gezamenlijkheid met GR De Baronie bijdragen aan de organisatiekosten (programmamanagement) van de SRBT. 1.2 Inzetten van de formele structuren, financiën en tafels van Regio Hart van Brabant, zoveel mogelijk ter ondersteuning van het inhoudelijke werk op het schaalniveau SRBT. 1.3 Met de doorontwikkeling van SRBT en gericht op het vergroten van de bestuurlijke slagkracht van de samenwerking in SRBT, gezamenlijk met GR De Baronie, de toekomstige samenwerking tussen beide regio's vormgeven.